Lapin hyvinvointialueen asiantuntijalausunto HE 149/2024

Miikka Ruokamo
Lakiasiainjohtaja

Hallintovaliokunta 12.11.2024

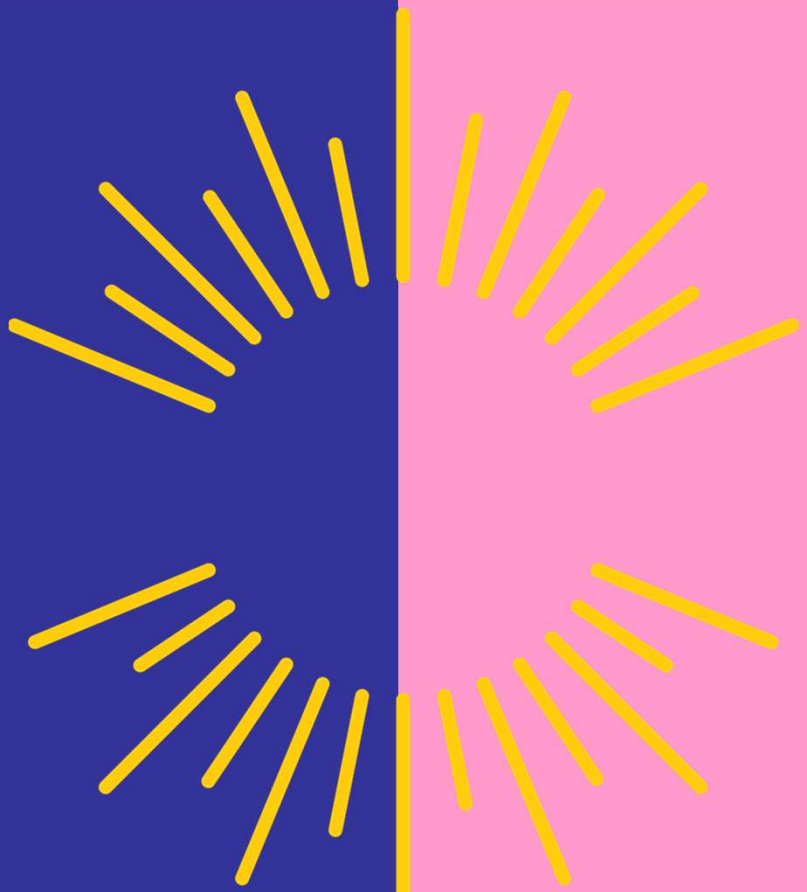

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lappi buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd

Lakiesitys rajoittaa itsehallintoa perusteettomasti

- Lakiesityksessä ei jätetä hyvinvointialueelle harkintavaltaa, kuinka usean sairaalayksikön työnjako toteutetaan.
- Lakiesitystä perustellaan sillä, että sairaaloiden ja päivystyksen palveluverkon osalta on vaikeaa saada päätöksiä aikaan alueellisesti.
    - **Lapin hyvinvointialue on kuitenkin tehnyt päätökset sairaaloiden työnjaosta ja päivystyksestä demokraattisesti alueen omilla päätöksillä.**

Lakiesitys rajoittaa itsehallintoa perusteettomasti

- Lapin hyvinvointialueella on tehty hyvinvointialueen oma ratkaisu sairaaloiden työnjaosta, joka on erilainen kuin lakiehdotuksessa esitetty malli.

- Hyvinvointialueen ratkaisua pidetään tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon Lapin hyvinvointialueen strategiset linjaukset sekä aluevaltuustossa hyväksytty yhden sairaalan ja kahden sairaalakampuksen kokonaisuus, mikä tarkoittaa laitteiden, tilojen ja henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta yhteiskäyttöä Lapin hyvinvointialueen kahdessa keskussairaalassa.

Ohjausmekanismit hyödynnettävä ensin

- YTA-neuvottelut ja selvitykset erikoissairaanhoidosta ovat käynnissä Pohjois-Suomen yhteistyöalueella.

- Voimassa olevan lain mukaan valtioneuvosto päättää viime kädessä yhteistyösopimuksesta.
  - Sopimuksessa sovitaan hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta;
    - terveydenhuollon päivystyksestä
    - erikoissairaanhoidon henkilöstön ja osaamisen varmistamisessa erikoisaloittain palvelujen tarkoituksenmukaisen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi

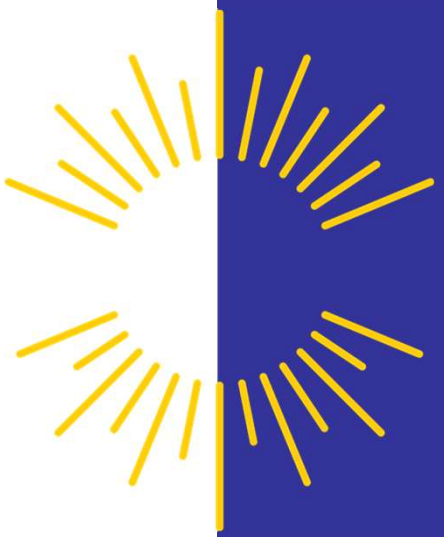

Ohjausmekanismit hyödynnettävä ensin

- Lainsäätäjä puuttuu itsehallintoon ennenaikaisesti.
- Alueellisen itsehallinnon tulee antaa päättää terveydenhuollon päivystyksestä ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ensin itse ja valtio toissijaisesti, mikäli ratkaisu ei ole tarkoituksenmukainen.
  - Valtion on tuolloin perusteltava, miksi valtioneuvoston ratkaisu on itsehallinnon ratkaisua parempi
- Sovellettava hyvinvointialueita koskevassa soteohjauksessa yleisesti.

Jos laki etenee, itsehallinto supistuu

- Hyvinvointialueet on rakennettu kuntalain pohjalle.
- Hyvinvointialueiden itsehallinto on huomattavasti kuntia suppeampi.
- Tuleeko hyvinvointialuelaki muuttaa ja suhteuttaa itsehallinnollinen päätöksentekojärjestelmä vastaamaan todellista suppean itsehallinnon laajuutta?

Päätöksentekojärjestys tulisi muuttaa

- Lakiesitystä tulisi muuttaa siten, että päätöksenteko hyvinvointialueella sijaitsevan usean sairaalan ja päivystyksen työnjaosta on ensisijaisesti hyvinvointialueella sekä yhteistyöalueilla.

- Jos hyvinvointialueen ja/tai yhteistyöalueen päätökset eivät ole tarkoituksenmukaisia, toissijaisesti päätösvalta olisi valtioneuvostolla tai ministeriöllä.

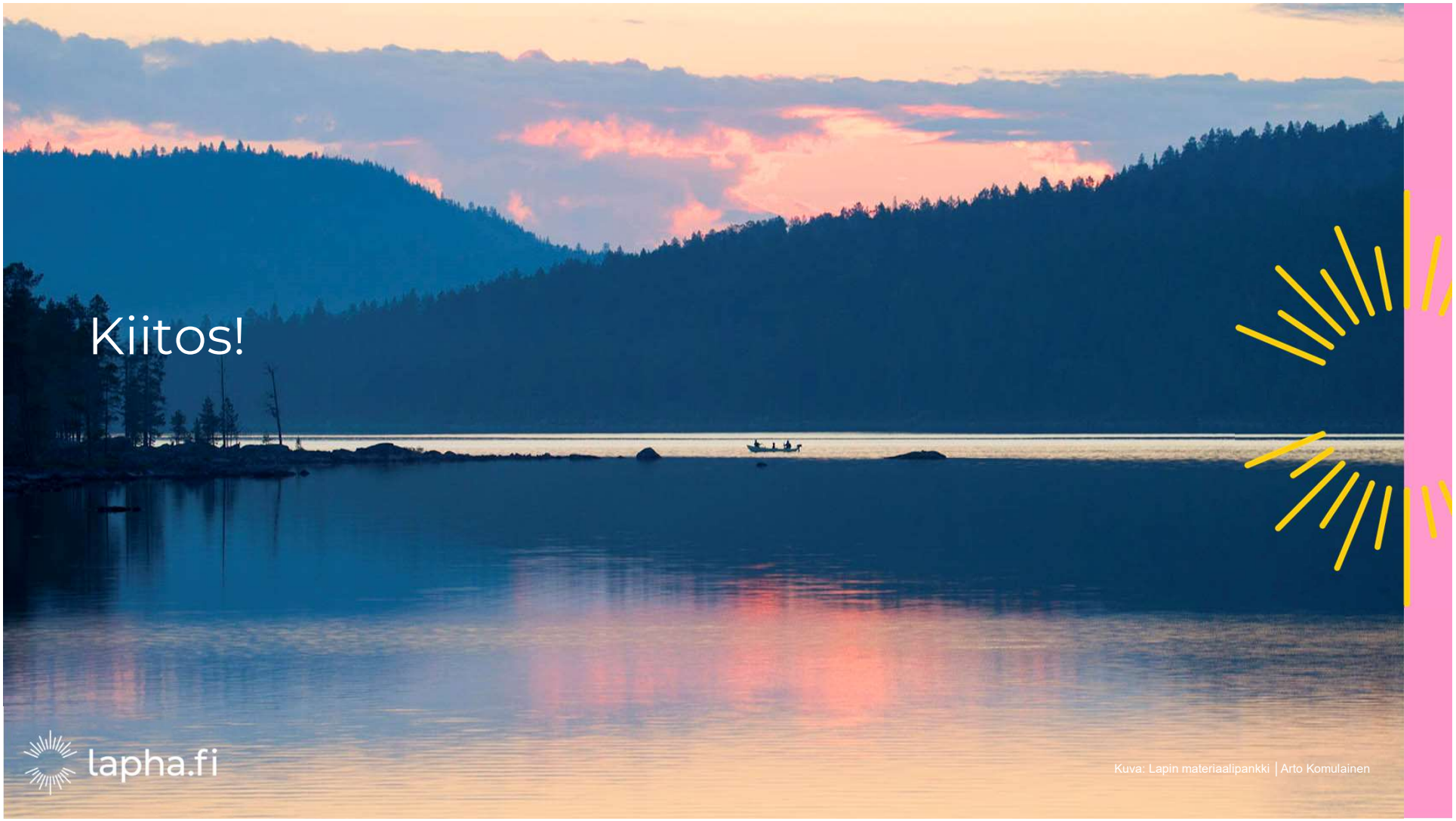
Kiitos!
lapha.fi
Kuva: Lapin materiaalipankki | Arto Komulainen